

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

8^e Jaargang

AMSTERDAM

G. THEOD. BOM EN ZOON

1900

Inhoudigingspenningen 1898.

AANVULLINGEN EN VERBETERINGEN.

Blz. 4, regel 21, staat: openbare, lees: openbare lagere.

3. Blz. 7. De hier genoemde beeldhouwer HENDRIKUS JOHANNES ADRIANUS BAARS, geboren te Amsterdam 4 augustus 1875, overleed na hevige aanvallen van typhouse koorts aldaar den 25 juni 1899. Kort voor zijn dood legde hij met glans het theoretisch examen af voor den „Prix de Rome,” de dood belette hem aan het praktisch gedeelte van het examen deel te nemen.

4. Blz. 10, regel 6. Achter: de buitenlandsche gezanten aan ons hof; te doen volgen: de algemeene rekenkamer.

21. Blz. 33, regel 12 te doen volgen: Het ex. op het Kon. Kab. aanwezig, heeft de wijzers op 6.16 staan!

22. Blz. 34, achter regel 3 van onder te doen volgen:

De Vz. van dezen penning werd reeds gebezigd voor dien, uitgereikt op het festival bij gelegenheid van het 10jarig bestaan der fanfare „Weldoen door Vermaak” te Zeeuwsche Clinge op 19 juni 1898. Zie *Tijdschrift* 1899, blz. 246.

Achter n°. 22 te doen volgen:

SCHIEDAM.

30 Augustus — 3 September 1898.

30 Augustus. 's Avonds, luiden der klokken, taptoe met fakkellicht, aanbieding van een vaas op het Emma-plein aan de gemeente.

31 Augustus. 's Morgens, luiden der klokken, ko-raalmuziek, godsdienstoefening; 's middags inspektie der schutterij, overdracht door de feestkommissie van 19 februari 1887 aan de gemeente van een monumen-talen fontein en een leeuw op voetstuk met H.M.'s wapen; 's avonds schutterijmuziek.

1 September. 's Morgens, planten van de Wilhel-mina-linde, volksspelen; 's middags, kinderoptocht; 's avonds concert en vuurwerk.

2 September. 's Middags, kinderoptocht.

3 September. 's Morgens, luiden der klokken, re-veille, schoolfeesten en -optocht, matiné; 's middags en 's avonds, allegorische optocht, illuminatie en vuurwerk.

Aan den optocht namen ± 1000 personen en 150 paarden deel, er kwamen tal van praalwagens in voor.

Eigenaardig is het feit, dat de groote klok van den stadstoren in 1889 gescheurd, toen zij de treumare

van 's Konings dood moest verkondigen, nà hersteld te zijn voor het eerst weer haar metalen stem deed hooren, ter inleiding van de feesten bij H. M.'s regeerings-aanvaarding in den avond van 30 Augustus 1898.

Bestuur der feestkommissie: H. J. VERSTEEG, burgemeester, eerevoorzitter; G. VISSER Bz., voorzitter; J. M. VAN DER SCHALK Jr., penningmeester; J. C. SANDER, sekretaris.

22^A. Vz. In het veld een sierlijke W onder een koningskroon.
Daaronder:

SEPT. 1898

Omschrift op matten rand:

⊗ FEESTEN TE SCHIEDAM ⊗

INHULDIGING VAN H. M. WILHELMINA

Kz. Glad veld, omgeven door lauwer- en eikentakken, waarop onder het gekroonde wapen van Schiedam rust.

Verguld tombok en brons. Gróot 35 m.M.

22^B. Dezelfde met oog en ring.

In brons met ring geschonken aan alle vereenigingen, die deelnamen aan den allegorischen optocht, in verguld tombok (met ring) benevens geldprijzen aan die vereenigingen, welke de fraaiste verlichting vertoonden bij den avond-optocht.

Zonder ring geschonken aan het Kon. Kabinet en enkele autoriteiten.

Vervaardigd door DE VRIES, Schedeldoekshaven; 's-Gravenhage.

40. Blz. 46, regel 3 van onder te doen volgen:

In de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van 14 maart 1899 lezen wij omtrent de Kz.:

„Deze vrouwenfiguur heeft echter nog een Germaansche zuster, die eenigszins anders is uitgedoscht. Op een medaille ter eere van Groothertogin Louise van Baden staat aan de keerzijde een geheel op dezelfde wijze gekleede vrouw, met het hoofd naar links, in de linkerhand wordt een schaal gehouden, de rechter rust op een wapenschild...., op den achtergrond rechts en links twee paleizen van de Duitsche vorstin, weder dus dezelfde conceptie.”

In dit artikel wordt ook naar den penning, geslagen bij gelegenheid der 60-jarige regeering van koningin Victoria verwezen; die voor 40 jarige trouwe dienst bij de vrijwillige brandweer te Pfortsheim was den inzender vermoedelijk onbekend.

79—82. Blz. 56, regel 12, te doen volgen:

In de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van 10 maart 1899 wordt op de overeenkomst gewezen tusschen de Kz. dezer penningen en die van den Badenschen schutterspenning van 1897. De Vz. vinden wij afgebeeld in „*Sammlerdaheim*” (bijlage van „*Daheim*” van 27 mei 1899), waar we lezen, dat deze penningen werkelijk door de firma B. H. MAIJER te Pfortsheim zijn vervaardigd en dat het borstbeeld van H. M. de Koningin is gemodelleerd door Prof. R. MAIJER te Karlsruhe. (Zie hierna onder n°. 220^a).

122^A. Geheel gelijk n°. 122, doch met het juiste opschrift: AANVAARDING en in wit metaal.

(Veiling SCHULMAN 14—17 Mei 1900, n°. 1239, f 4.50).

127 en **128**. Blz. 69, regel 11 te doen volgen:

In de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van 22 juli 1899 wijst ook de heer M. G. W. (ILDEMAN, te 's Gravenhage) op de groote overeenkomst tusschen den draagpenning voor Menschlievend Hulpbetoon, (de z. g. Reddingsmedaille; over dien voor verdiensten jegens 's Rijks Musea wordt niet gesproken) en de Sint-Helena-medaille.

De heer WILDEMAN was zoo beleefd ons een cliché van de Vzⁿ. van beide stukken, naast elkander geplaatst, aan te bieden, hetwelk wij hier afdrukken, als overtuigend bewijs voor de juistheid van zijn en ons beweren.

Hij schreef hieromtrent:

„Op 't eerste gezicht moet men dadelijk overtuigd wezen, dat het Fransche eeremetaal tot modeldiende

voor de 40 jaar later ingestelde reddingsmedaille, en valt de smaakvoller en degelijker uitvoering van 't Fransche werk direct in 't oog.

De Hollandsche navolging getuigt van wansmaak, terwijl met dezelfde onkosten zeer zeker iets sierlijkers had kunnen worden voortgebracht. Wilde men per sé het fransche model smakeloos navolgen? Het heeft er veel van. Want waarom niet den krans van eikenbladeren meer relief en een ovalen in plaats van ronden vorm gegeven? De beeldenaar van H. M. is afschuwelijk van conceptie. De kroon die de medaille dekt, lijkt naar niets. Vooreerst loopen de beugels te puntig toe (naar het model der Fransche keizerskroon), en waarom is die kroon geheel gevuld afgebeeld?

Geen der nederlandsche ridderorden heeft een gevulde koningskroon; waarom nu juist die medaille wel? Technische bezwaren? Mij dunkt dat deze niet konden bestaan. In eik geval is het model der kroon foutief.

Qua afwerking verschilt dit Hollandsche maaksel ook al veel van zijn model, de letters van de legende aan de keerzijde zijn niet alle even groot; de E's zijn slordig afgewerkt, terwijl in het woord „menschlievend”, de c véél te groot is.

Doch het was in hoofdzaak ons doel er op te wijzen, dat de reddingsmedaille ook al geen oorspronkelijk Nederlandsche conceptie is.”

Blz. 69, regel 6 van onder te doen volgen:

De heer MENDER deelt ons mede, dat de reduceer-

machine van 's-Rijks munt *niet* in staat bleek de verlangde verkleiningen van het model van BAARS te leveren, waarom die verkleining werd verricht door F. DUBOIS te Brussel en door dezen zoo als die van de machine kwam naar de Munt werd gezonden, waar de geheele verdere afwerking van den ponsoen, alsook het maken der stempels geschiedde.

167^u. PAUL FISCH te Brussel.
Rue d'Allemagne n°. 32.

Vz. Linksgewend borstbeeld van H. M. de Koningin, met ontblooten hals, diadeem en parelsnoer, omgeven door een mantel. Omschrift bovenlangs:

⊕ WILHELMINA KONINGIN DER NEDERLANDEN ⊕

Kz. Glad veld, omgeven door saamgestrikte eiken- en lauwertakken, in paretrand.

Verkrijgbaar in elk verlangd metaal. Groot 50 m.M.

Zie *Revue belge de Numismatique*, 1899, blz. 474, volgens welk tijdschrift de eerste afslagen hebben gediend voor een wedstrijd voor handboogschutters te Mechelen—Wittem op 26 juni 1899.

BODEGRAVEN.

183^A. Het gekroonde wapen van Bodegraven, zonder den lauwerkrans, geheel geslagen en nitgesneden, de kleuren aangegeven, zijnde in blauw een hoed rustende op twee gekruiste spaden. Het geheel op een oranje rozet.

Zilver. Hoog 20, breed 12 m.M. Vervaardigd door de Kon. Utr. Fabriek van Zilverwerken, firma C. J. BEGEER. (Zie blz. 76, onder n°. 152.)

's-GRAVENHAGE.

185^A. Eenzijdig hol draagteeken, geheel gelijk aan de Vz. van n°. 185, met dezelfde ornamenten en bevestigd aan dezelfde kroon.

Matzilver aan oranjelint, blijkens *Aanwinsten van het Kon. Kabinet van Munt, Penningen en Gesneden Steenen in 1898*, gedragen door het Uitvoerend Comité te 's-Gravenhage.

(De overige onder die aanwinsten vermelde Inhoudigingspenningen, waarbij de minder juiste verwijzing naar ons werk *niet* voorkomt, zijn evenwel *alle* daarin beschreven.)

SCHIEDAM.

193^A. Sierlijke gekroonde trekletter W, Zilver, hoog 20, breed 16 m.M., op ongeveer 26 m.M. groote oranje rozet. Vervaardigd door F. PAUWELS te 's-Gravenhage, Hoogstraat. (Zie n°. 22^A. hiervoor.)

B. H. MAYER, te Pfortsheim.

220^A. *Vz.* Zeer fraai gemodelleerd linksgewend hoofd van H. M. de Koningin. *Kz.* Glad.

Mat zilver. Groot 27^{1/2} m.M. Prijs *f* 3. — met aangesoldeerden speld en oog (broche).

Blijkens bekomen inlichtingen gemodelleerd door Prof. R. MAYER te Karlsruhe. Later ook verkleind om als dasspeld te dienen. Prijs *f* 1.25.

VARIA.

In de eerste plaats had onder deze rubriek wel vermeld mogen worden het navolgende *hoogst zeldzame* penninkje, dat zich op het Koninklijk Kabinet bevindt:

240^A. *Vz.* Linksgewend borstbeeld van H. M. de Koningin met ontblooten hals en diadeem, omgeven door een bontmantel, geheel overeenstemmende met dat, voorkomende op de nederlandsche postzegels van 1898 en 1899.

Omschrift:

WILHELMINA · KONINGIN DER · NEDERLANDEN

onder in miniatuurlettertjes: K · NOUVEAU · 1898

Kz. Glad.

Mat zilver. Groot 30 m.M.

EUGÈNE MOUCHON, geboren te Parijs 1843, is graveur en medailleur; hij heeft hoofdzakelijk naam gemaakt door het graveeren van postzegels en aan hem werd ook het vervaardigen van den kop voor de nieuwe nederlandsche postzegels opgedragen.

In afl. VI van het werk: *les Médailles et Plaquettes modernes* door Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ, (Uitgave A. KLEINMANN & Co. te Haarlem), vinden we fraaie afbeeldingen van n°. 1, 3, 4, 5, 12, 112, 138, 185, welke Pl. XXIII vullen, terwijl n°. 13 tusschen den tekst op blz. 43 is afgebeeld. De Vz. van n°. 138 siert tevens omslag en titelvel van afl. I.

De zetter speelde ons nog een minder aangename part door de hoofden van Register II: *Naamlijst der in het werk genoemde personen en vereenigingen*, die in proef èn revisie juist geplaatst waren, voor het afdrucken te doen verspringen, zoodat de 1e helft aan het hoofd rechts en de 2e helft links kwam te staan.

Juni 1900.

JOH. W. STEPHANIK.
W. K. F. ZWIERZINA.
